

Sectoraal comité voor de Federale Overheid

Beraadslaging FO nr 23/2015 van 9 juli 2015

Betreft: Aanvraag van de Universiteit Gent, Faculteit Diergeneeskunde, om toegang te krijgen tot gegevens die bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen worden bewaard (AF-MA-2015-038)

Het Sectoraal comité voor de Federale Overheid;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid de artikelen 31 *bis* en 36 *bis*;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 december 2003 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van bepaalde sectorale comités opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van de Universiteit Gent, Faculteit Diergeneeskunde, ontvangen op 22/05/2015;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Fedict op 18/06/2015;

Gelet op het technisch en juridisch advies ontvangen op 08/07/2015;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 9 juli 2015, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De Universiteit Gent, Faculteit Diergeneeskunde, Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde (hierna "de aanvrager") wenst bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (hierna "het FAVV") contactgegevens van pluimvee –en varkenshouders op te vragen en dit in het kader van een wetenschappelijk project "Biocamrisk" genaamd, dat tot doel heeft om meer inzicht te verkrijgen in de relatie tussen biocidengebruik en antimicrobiële resistentie in de vleeskippen –en varkenshouderij. Er zijn immers aanwijzingen dat het gebruik van biociden niet enkel biocidenresistentie tot gevolg kan hebben, maar dat dit gebruik bij bacteriën ook resistentie tegen antibiotica zou bewerkstelligen (met de daaruit volgende gevaren voor dier en mens).
2. In het kader van dit onderzoek is de aanvrager op zoek naar vijftig vleeskuikenbedrijven en vijftig varkensbedrijven – die welbepaalde bedrijfskenmerken vertonen – waar informatie over bioveiligheid, reiniging, desinfectie en antibioticumgebruik, alsook omgevingsmonsters kunnen verzameld worden.
3. Het FAVV zal aan de aanvrager contactgegevens overmaken van de veehouders en dit zonder dat laatstgenoemden hieromtrent van in het begin geïnformeerd worden (cf. infra randnummer 12). De veehouders die aan de door de aanvrager vooropgestelde criteria voldoen en die aldus uitgenodigd worden om deel te nemen aan het onderzoek, zullen in eerste instantie benaderd worden via een e-mail of brief met informatie over het project, met de selectiecriteria en met de vraag om deel te nemen. Een week nadat ze deze mail ontvingen, worden de veehouders opgebeld en dit tweede contact wordt door de aanvrager als volgt gemotiveerd: *"De verwachtingen omtrent deelname aan het project uitgaande van de verzonden brief of mail, lijken ons zeer laag te zijn. Bij telefonisch contact kunnen de veehouders de specifieke vragen die zij hebben over het project uitgebreid met mezelf bespreken.*
Ervaring leert ons dat oudere veehouders vaak geen mail adres hebben. Hun jongere collega's vinden vaak de tijd niet om hun email te lezen. Veehouders staan vaker open voor deelname wanneer zij via een goed telefonisch gesprek op de hoogte gebracht worden van het project. Tevens zullen zij positiever reageren indien hun bedrijfsdierenarts wordt betrokken in de samenwerking.
Goed persoonlijk contact met een veehouder zorgt voor een optimale betrokkenheid bij het bedrijfsbezoek en de datacollectie. Dit kan alleen maar leiden tot een accuratere collectie van de data en een hogere representativiteit voor de populatie."

4. De veehouders die hun toestemming geven om deel te nemen aan het project, krijgen onmiddellijk een code. Vanuit de aanvrager zal één dierenarts het contact met de veehouders onderhouden en de bedrijfsbezoeken afleggen. Alle verzamelde gegevens worden in een database ingevoerd. In deze database zullen geen namen van veehouders figureren, maar louter hun code.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

5. Krachtens artikel 36*bis* WVP, *"vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een federale overheidsdienst of door een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die onder de federale overheid ressorteert een principiële machtiging (van het bevoegd sectoraal comité)"*.
6. De gegevens zullen bij een Federale dienst, met name bij het FAVV, worden opgevraagd. De gevraagde gegevens (cf. infra randnummer 15) zullen niet altijd persoonsgegevens in de zin van artikel 1, § 1, WVP betreffen daar zij soms louter informatie over rechtspersonen zullen bevatten. Er kan echter niet worden ontkend dat de gegevens in veel gevallen (onrechtstreeks) in verband kunnen gebracht worden met natuurlijke personen (met name veehouders), waardoor zij toch als "persoonsgegevens" kunnen gekwalificeerd worden. Voor zover dit het geval is vergt de geplande mededeling, ingevolge artikel 36*bis*, WVP, effectief een machtiging van het Comité.

B. TEN GRONDE

1. FINALITEITSBEGINSEL

7. *"Persoonsgegevens dienen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en niet verder te worden verwerkt op een wijze die, rekening houdend met alle relevante factoren, met name met de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna de Commissie), wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd"* (artikel 4, § 1, 2° WVP).

8. De gegevens worden aangevraagd met het oog op het uitvoeren van een in het kader van een wetenschappelijk project "Biocamrisk" genaamd, dat tot doel heeft om meer inzicht te verkrijgen in de relatie tussen biocidengebruik en antimicrobiële resistentie in de vleeskippen –en varkenshouderij. Concreet zullen de gevraagde gegevens gebruikt worden om de betrokken veehouders te contacteren, informatie over het project toe te sturen en de toestemming te vragen om deel te nemen aan het project.
9. Dit doeleinde beantwoordt aan de voormelde vereisten van de WVP. Het Comité brengt in herinnering dat de gevraagde gegevens enkel met het oog op dit doeleinde mogen verwerkt worden.
10. In deze context moet ook geanalyseerd worden of het doeleinde van wetenschappelijk onderzoek van de aanvrager niet onverenigbaar is met het doeleinde waarvoor de gegevens door het FAVV worden verwerkt. Het Comité wijst er op dat ongeacht het oorspronkelijk doel van de verwerking van de gegevens door het FAVV, de verdere verwerking van deze gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden door de aanvrager hoe dan ook niet als onverenigbaar wordt beschouwd als de bepalingen van hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP (hierna het koninklijk besluit van 13 februari 2001) worden nageleefd.
11. Hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 voorziet in een cascade-systeem:
 - a. in principe dient wetenschappelijk onderzoek op basis van anonieme gegevens te gebeuren;
 - b. indien de onderzoeker weliswaar niet de identificatie van de betrokken personen nodig heeft, maar het gegevensverlies van de anonimisering niet aankan of via de bron toch terug moet kunnen voor aanvullende gegevens, volstaan gecodeerde gegevens;
 - c. indien er een transfert van persoonsgegevens met directe identificatie nodig is, moeten de betrokkenen niet alleen ingelicht worden over de voorgenomen transfer, maar ook hun uitdrukkelijke toestemming geven. De onderzoekers kunnen van deze verplichting vrijgesteld worden indien men in de aanvullende aangifte bij de Commissie met succes argumenteert dat dit niet kan of onevenredig veel moeite kost.
12. De aanvrager stelt dat het voor hem onontbeerlijk is om over niet-gecodeerde gegevens te kunnen beschikken, aangezien er in het kader van het onderzoek ook bedrijfsbezoeken

zullen plaatsvinden. De veehouders zouden – zoals hoger reeds aangehaald – dan ook niet alleen moeten ingelicht worden over de voorgenomen transfert van hun gegevens, maar ook hun uitdrukkelijke toestemming geven. De onderzoekers kunnen van deze verplichting vrijgesteld worden indien men in de aanvullende aangifte bij de Commissie met succes argumenteert dat dit niet kan of onevenredig veel moeite kost (zie artikelen 20, 2° en 21 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001). De aanvrager wenst gebruik te maken van deze vrijstelling en geeft hiervoor de volgende argumenten: *"Vanwege het belang van een goede medewerking is het uiterst belangrijk dat deelnemende veehouders de onderzoekers van de Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Gent, als neutraal beschouwen. Wij vrezen sterk dat dit niet het geval zal zijn indien de uitnodiging -en daarmee het eerste contact met de veehouders- uitgaat van het FAVV. Het probleem is namelijk dat veehouders het FAVV zien als controlerende overheid en niet als (neutrale) onderzoeksinstelling. Wij verwachten dan ook dat veehouders minder bereid zullen zijn om deel te nemen aan het project. Deelnemende veehouders zullen terughoudend zijn om gegevens aan te leveren en wellicht zullen veehouders niet alle benodigde gegevens aanleveren. Er wordt ten slotte gevraagd om gevoelige gegevens, zoals geneesmiddelengebruik. Dit is een ongewenste situatie voor een onderzoeksproject."*

13. Het Comité neemt hier akte van en het is van oordeel dat de aanvrager zich in onderhavig geval effectief kan beroepen op de uitzondering die is voorzien in artikel 20, 2° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001, mits hij de procedure volgt die is vastgelegd in artikel 21 van hetzelfde koninklijk besluit (aanvullende aangifte bij de Commissie). Onder die voorwaarden is de voorgestelde verwerking niet onverenigbaar met de oorspronkelijke doeleinden (artikel 4, § 1, 2° WVP), aangezien voldaan wordt aan hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001.

2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

2.1. Gevraagde gegevens

14. Artikel 4, § 1, 3°, WVP stelt dat persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig dienen te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.
15. De aanvrager omschrijft welke gegevens van de veehouders noodzakelijk zijn in het kader van zijn onderzoek:
- a. naam;

- b. adres;
 - c. telefoonnummer;
 - d. e-mailadres;
 - e. gekweekte diersoort en aantal dieren.
16. De gegevens onder de punten a t.e.m. d zijn noodzakelijk om de veehouders te kunnen contacteren en om hun toestemming te vragen om deel te nemen aan het onderzoek (cf. supra randnummers 3-4). De gegevens onder punt e zullen gebruikt worden om de veehouders te selecteren, daar het de bedoeling is dat de deelnemende bedrijven een welbepaald aantal dieren van een bepaalde soort hebben.
17. Daarnaast wenst de aanvrager ook per veehouder de naam van de bedrijfsdierenarts, alsook zijn e-mailadres te kennen en hij motiveert dit als volgt: *"Een goede samenwerking met de bedrijfsdierenarts heeft als voordeel dat hij betrokken is bij het project. Verder is de bedrijfsdierenarts een eerste aanspreekpunt voor de veehouder indien deze zich verder wenst te informeren over de studie. Vaak heeft de dierenarts een positieve invloed op het al dan niet overgaan van de veehouder tot deelname."*
18. Het Comité is van oordeel dat deze gegevens in het licht van het onderwerp van de studie toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn in de zin van artikel 4, § 1, 3° van de WVP.

2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

19. Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt, noodzakelijk is (artikel 4, § 1, 5° van de WVP).
20. De aanvrager stelt dat het project vier jaar zal duren en dat de verzamelde persoonsgegevens na deze termijn zullen vernietigd worden.
21. Het Comité beschouwt dit als een maximumtermijn. Mocht het doeleinde reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens nog voor afloop van deze termijn door de aanvrager te worden bewaard onder een vorm die het niet mogelijk maakt om de betrokkenen te identificeren. Volledigheidshalve onderlijnt het Comité ook dat gegevens van veehouders en dierenartsen die – na analyse van de onderzoeker – uiteindelijk niet weerhouden worden om deel te nemen aan het onderzoek omdat ze niet aan de vooropgestelde criteria voldoen, alsook de gegevens van veehouders en dierenartsen die

weigeren om aan het onderzoek mee te werken, onmiddellijk moeten vernietigd worden. Onder die modaliteiten, is het Comité van oordeel dat de opgegeven bewaartermijn gepast is in het licht van voornoemd artikel 4, § 1, 5°, WVP.

2.3. Frequentie van de toegang en de duur van machtiging

22. Betreffende de door de aanvrager verzochte eenmalige toegang tot de gegevens van het FAVV, is het Comité van oordeel dat deze gepast en dus in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 4, § 1, 3°, van de WVP, aangezien het hier een éénmalig onderzoeksproject betreft.
23. Hoger werd reeds aangehaald dat de aanvrager de gegevens voor maximum vier jaar zal bewaren en de gevraagde machtigingsduur loopt hier parallel mee. Het Comité is van oordeel dat dit gepast en dus in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 4, § 1, 3°, van de WVP.

2.4. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

24. De gevraagde gegevens zullen intern gebruikt worden – met name door één professor en één dierenarts van de Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde – en is er dus geen expliciete mededeling aan derden.
25. Het Comité ziet in het licht van artikel 4, § 1, 3° WVP en artikel 16, § 2, 2° WVP, geen bezwaren tegen het feit dat bovengenoemde personen onder deze modaliteiten toegang hebben tot onderhavige persoonsgegevens. Het onderlijnt wel dat de nodige maatregelen moeten worden genomen opdat de toegang in de praktijk ook beperkt blijft tot deze personen.

2.5. Rapportage

26. Overeenkomstig artikel 23 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 mogen de resultaten van de verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden in beginsel niet worden bekendgemaakt in een vorm die de identificatie van de betrokken personen mogelijk maakt. Het Comité benadrukt dat de aanvrager dit principe dient te respecteren.

3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

27. Een belangrijk principe van de WVP is dat in beginsel geen persoonsgegevens mogen worden verwerkt zonder dat de betrokken persoon daarvan in kennis wordt gesteld (artikel 9 WVP).
28. De aanvrager stelt dat de veehouders die door hem zullen benaderd worden, zullen geïnformeerd worden via een informatiebrochure. Tevens zal hij de bedrijfsdierenartsen aanschrijven om hen te verwittigen dat cliënten binnen hun praktijk kunnen gecontacteerd worden.
29. Het Comité neemt hier akte van en het dringt er op aan om zowel bij het eerste contact met de veehouders als in de brieven ten aanzien van de bedrijfsdierenartsen duidelijk aan te geven dat hun gegevens bij het FAVV werden verkregen. Verder beveelt het aan om ook langs de kant van het FAVV in de nodige transparantie te voorzien, door bijvoorbeeld op de website uitleg te verschaffen omtrent onderhavige doorgifte van persoonsgegevens.

4. BEVEILIGING

4.1. Op het niveau van de aanvrager

30. Uit de meegedeelde stukken blijkt dat de aanvrager over een veiligheidsconsulent beschikt, alsook over een algemeen veiligheidsbeleid. Het Comité heeft hier akte van genomen.

4.2. Op het niveau van het FAVV

31. Uit de meegedeelde stukken blijkt dat het FAVV over een veiligheidsconsulent beschikt, alsook over een algemeen veiligheidsbeleid. Het Comité heeft hier akte van genomen.

OM DEZE REDENEN

het Comité

1° machtigt de mededeling van de hogervermelde persoonsgegevens die bij het FAVV worden bewaard en dit om het doeleinde zoals omschreven in randnummer 8 te verwezenlijken;

2° beslist dat deze machtiging geldt voor zover en voor zolang de voorwaarden vermeld in de randnummers 9, 13, 25 en 29, worden nageleefd door de aanvrager;

3° beslist dat het zich het recht voorbehoudt om, in voorkomend geval op geregelde tijdstippen, de effectieve en duurzame toepassing te controleren van technische en organisatorische maatregelen die conform de stand van de techniek zijn en van aard om de risico's adequaat te dekken. In dit verband gebiedt het Comité de aanvrager iedere relevante wijziging in de beveiliging van de gemachtigde verwerkingen aan het Comité mee te delen.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

An Machtens

Stefan Verschuere

i.o.

Nils De Ridder

